

FOAIA ILUSTRATĂ

În Monarchie: ¼ an fl. 1.50; 1 an fl. 6
În România: ¼ an lei 5.—; 1 an lei 20

Apare în fiecare Duminică

Redacțiunea și Administrațiunea:
Strada Măcelarilor Nr. 21

Anul I

Sibiu, 3/15 Martie 1891

Nr. 9

Unei înamorate.

I.

Din dorii de ți până 'n amurg,
Când valuri mari umbrele curg,
Iubite gânduri se tot scurg
Prin cerul tău,
Și drag îți este cursul lor,
Că-ți spun de cel mai scump odor,
Și sinu-ți tinăr, plin de-amor
Saltă mereu.

Și-ascunsă-n umbra din ferestri
Tu stai cu boarea de povești,
Și ȃia-ntreagă-o ispitesci
Să-ți dee rost:
În sborul seu de n'a 'ntâlnit,
Dintre ficiori cel mai iubit,
Și vesel ori posomorit,
Ori-cum a fost?

Eu te-am vădut adesea stând,
Năframa albă scuturând
Și plete negre fluturând
În vânt ușor.
Și vântul fața-ți răcorea
Și inima ta se sbătea,
Ear' gândul tău la el era
Minat de-amor.

Eu din obrazuri ți-am citit,
Că-ți simți sufletul fericit,
Deși încă neliniștit
Pe din deplin,
Căci nu mai ai ca pân'aci,
Seara-n grădini cui povestii,
Sub stelele ce ard făclii
În cer senin.....

Ioan Moța.

O cură drastică.

Dintr'o epistolă studentească. — De Ioan Popovici.

.....
.....
..... — Nu-ți vorbă, sânt multe
șodeniile copilăriei și te strici de ris când le
ascuți, ori ți-le reamintesci, dar' caraghioslicurile,
glumele și păcăliturile din școală n'au seamên.

Par'că nu ești dat la școală, ci la vre-un
meșter coțcar, așa scii croi vorbele, ear' minciu-
nile le sleiesci de ți-se duce vestea; apoi mi-te
și faci potcaș, încât năstrăvăniile merg strună și

om să fii dacă vrei să tragi pe sfoară pre vr'un
studentaș, fie el ori-cât de calic.

Ba, eu ȃic, că pe Todosie Țăpârloagă să fi
fost cu stea 'n frunte nu l-ai fi prins cu ocoa
mică și nici cel împelițat nu 'i-ar fi jucat vre-o
festă.

Ce-ți drept, și era al naibeii, și nu-i mirare
dacă noi botezându-l „Păcală“ căutam să ne îm-
prietenim cu el și să-ți întrăm în toate apele, că
de nu-i făceai pe plac, mi-te pomeniai, nene, c'o
posnă în socoteala ta, încât avea clasa ce rîde
o lună încheiată.

Și nu-i lucru de șagă s'ajungi pe gura cole-
gilor, că multe ȃile fripte îți fac bătăile de joc
și hohotele rostogolite în omenia feței tale.

Mi-aduc aminte de ce a pătit bietul Șofronie
Zărzăvat și-mi vine ș'acum să rîd.

Îl trimise adecă profesorul să-ți cumpere un
timbru cu 50 cr., dar' „Păcală“ n'are ce face, se
dă prelungă blojul de Zărzăvat și-l ia cu vorba
și-l duce 'n stânga și-l întoarce 'n dreapta până-
ce-ți talmăcesce respicat și la înțeles, că timbru
nu poate fi alta decât cimbru.

Ear' după-ce Zărzăvat alergase ca un cal de
postă pe la toate precupețele și pe la toți gră-
dinarii, se întoarce gâfăind și trânti pe masă un
braț de buruiiană, încât profesorul își făcù la cruci
și se trase trei pași înapoi.

„Da bine, omule, ce mi-ai adus?“ îl întrebă
dl profesor, vedënd, că Zărzăvat stă smirnă îna-
intea lui.

„Cimbru, dle profesor“.

„Ce cimbru, cine te-a trimis după cimbru,
timbru am ȃis să-mi cumperi!“

„Că cimbru am cumpărat, dle profesor!“

„Dar' ăsta-i cimbru, mă, nu-i timbru!“

„Că tot una-i, dle profesor, și la noi în sat
toți oamenii îi ȃic cimbru“.....

Nu sciu cum vor fi scos timbru din cimbru,
dar' noi sciu c'am ris una de s'au cutremurat
ferestrele.

Drept vorbind, mai păpa și Țăpârloagă câte
o sfântă de bătaie și nu arare-ori prânȃia și el
gălusci de hârtie și răbdări prăjite, ori-cât de căr-
cotaș era, dar' astea par'că-ți priiau, par'că-l făceau
mai posnaș și mai hătru.

Dase și el preste multe necazuri, ba împedându-se în triunghiurile congruente, ba încurcându-se în principiul lui Pitagora, ba poticnindu-se în Tit Liviu, ba lovindu-se de „βουλεύω“, încât svîrlea Botanica sub pat și dedea cu Istoria de pământ de-i săriau foile ca fulgii dintr'o perină, — însă firea șugubeață tot nu 'și-a schimbat-o.

Ajunseserăm prin clasele de sus „filosofi“ vești Doamne, ori „mostologi“ cum ne poreclise „Păcală“, dar' el, fără să-i pese, că făcea „Acusativum cum infinitivum“ după forma „scio me asinum esse“ nu mai înceta cu miroșeniile, ear' glumele-i curgeau gărlă.

Odată, nu știu cum păcatele sale, 'l-a scăpat gura pe Aron Chichonban să ne spună, c'a făcut o poezie. Noi, se înțelege, am tăbărit pe el și 'mi-ți-'l-am înhățat de nu s'a putut mântui până-ce nu ni-a citit-o. Îmi aduc bine aminte, c'a fost mare fleac, dar' unii dintre noi 'l-am încurajat, alții s'au călcat pe picior cotindu-se și mulți, trăgându-și cu ochiul, abia 'și-au stăpănit risul.

Chichonban însă n'a vădut și n'a audit decât pe cei-ce 'i-au spus vre-o vorbă bună; și de-atunci n'a fost și bună dela Ddeu, în care se nu ne surprindă cu câte un „orăcăit de broască la lună“ cum țicea „Păcală“.

Dela o vreme încetară „surprinderile“ lui Chichonban, căci Țăpârloagă 'ți-'l lua mereu în zeflema și-'i dădea zor să cumpere sciorlege versurilor șontoroage, încât curgeau sudori de pe bietul poet. — „Ce te prostesci, mă, cu de-a sila?“ îi țicea el câte-odată, ca să-'l mai mângăie, — „nu vești c'o săcat carnea de pe tine și puțină minte câtă ai avut-o 'ți-s'a scurs în anapesturi și în hexametri“.

Și de-atunci se băgase frica în oasele bietului „cârpitor de stichuri“ și ca mai ba să ne mai citească, ori arate vre-o poezie. Cu toate astea năravul nu 'și-'l schimbăse. În școală, pecând profesorul explica ori asculta, și pecând noi toți ne hărțuiam șăguind, el ședea în bancă cu ochii șgâiți, cu pèrul vèlvoiu și, sărutând cerusa de nenumèrate-ori, pe ascunsele scotea câte un petec de hârtie și tot scria și ștergea și coriga și ear' scria. Și nici cât hîcu nu scia ce se petrece în jurul lui.

Ear' acasă nu-'l găsi ai decât noaptea. Cât scăpa dela școală o apuca pe ale cărări după dealuri și nu-'l prindea prin oraș nici să fii dat un galbin. Și dacă se întorcea acasă, la el era lumină până noaptea târđiu. Ședea la masa încercată de cărți necitite și de coli de hârtie risipite, cu cerusa 'n mână și scria câte o vorbă; apoi frecându-se la frunte își pironia ochii la vr'un obiect fără să-'l vadă și fără să-'și dee seamă, că-'l privesce, și într'un târđiu ear' tăvălia câte-un cuvânt pe oropsita hârtie. Astfel își frământa, își căsnia și-'și ucidea creerul până-ce abia plămădia câte un vers schiop, cu rime trase de pèr.

În urmă înferbântat pune a cerusa pe masă, suspina una lung și apucând coalele de hârtie căuta să împarecheze strofele ca să alcătuească poezia.

După-ce însemna pre cele potrivite, șterse de țece-ori și de 20 ori corese, scotea din fundul lăđii un caiet mare, frumos și scria poezia într'insul.

Într'o stare de tot hazul îl aflasem într'o dimineață, când mă dusei la el. Îmi spusese el cândva, că a citit undeva, cum Schiller, când voia să-'i curgă versurile mai bine, își pune a picioarele în apă rece și așa lucra. Când întrai la dînsul îl aflai pe jumătate desbrăcat, — sub masă. Pe masă erau rêmășițele aprigei lucrări de stihuire: Foițe de hârtie cu versuri scrise și șterse, scrise și șterse earăși, se vedea, că muncise din greu. Dar' printre hârtii, pene și călimăr, mai era și o sticlă de vin goală și un păhar și sub masă un lighian cu apă. Înțelesei îndată ce se întemplantase. Fiind tocmai o seară frumoasă cu lună, stihuitorul nostru se puse să lucre după „metoda lui Schiller“, dar' pentru-ca să-'și ațite fantasia și mai strașnic decât 'i-o putè ațita „angelul“ lui, mai puse și o sdravănă sticlă cu vin alături, și inspirându-se mereu și din ea în pauzele dese, ce trebuia să facă în greaua sa muncă, stihurile dela o vreme ajunseră să înoate cu totul în negreală, ear' el ajunse sub masă, unde-'l aflasem la întrare.

'L-am tređit. S'a uitat și dînsul cam mirat de împregiurimea în care se afla. Dete cu mâna preste frunte pentru a se desmeteci, stătù puțin în nedumerire, dar' în urmă își veni earăși în ori, și îmbrăcându-se în gravitatea obicînuită, poetică, luă caietul de pe masă și-'l puse la locul seu obicînuit, în ladă.

Strînse apoi hârtiile de pe masă, le mai scrută odată și vedënd, că nu-'i vor fi de nici un folos, le rupse și resfirat le aruncă pe fereastră, ca de obicei.

Și atâta muncă nu-'l obosia. Cu o vedită plăcere și bucurie mai scria poezia în 5—6 exemplare, se înțelege cu câteva mici corecturi și greșeli ortografice, își iscălia dedesubt numele, datul ș'apoi le pune a prin cărți ori le lăsa pe masă, ca dând cineva preste ele se vadă, că sînt scrise 'n fuga penei.

Din întemplantare pre el nu-'l năpădiau visitele, fiindcă nu-'și afuma chilia cu „tămăia dracului“, ș'apoi studentii dau năvala numai pe la cei cu tabachera înfoiată.

Singur eu mă mai duceam pe la el din când în când și dacă-'l găsi ai acasă înfundat cu nasu-'n cărți, ori sbuciumându-se ca să potrivească un picior iambic cu unul dactilic, trebuia să fii om ca s'o pot cărni și se scap dela el până noaptea târđiu.

Îmi spunea cum s'a plămădit în el dragostea de stihuire și cum aceasta a trebuit să se zemi-

slească în sufletul lui, deoarece-ce el e stup „de-o vulcanică amoare“ față „de-o candidă nimfă“.

„S'o veți, frate“, îmi dicea el, „ș'apoi se vorbesci. E un angel divin, o stea luminoasă, ce în aurora matinală licuresce cu candida licurire a licuricilor până-ce se stinge, ca seara să ese voluptoasă ca luna palidă, care-și revarsă delicioasa ei lumină preste întreaga natură ce doarme îmbătăta de grațiile feerice ale iluminăției ceresci în brațele lui Morfeu, turnătorul de balsam vivifăcător preste sufletul meu impilat de flagela sorții fatale“.

Și în chipul acesta Aron Chichonban aruncând vorbe claie preste grămadă, îmi mărturisia „amoarea lui și flagelitatea soartei crudele și tirane, care-l împedeca de-a fi lîngă bela lui amantă“.

Asta 'mi-o spunea în taină însă, precum și tuturor, care prindeau vorbă cu el, se înțelege apoi, că pe fiesce-care îl ruga să nu destăinuiască „isvorul inspirațiunii sale“.

Eu, ca să scap d'atâta „beleță“ și „amoare“ îl întrebam: că ce citește, cu ce se ocupă, doar va înceta odată cu scâlciatele lui salturi fantastice.

Dar 'ți-ai găsit omul, — până-ce nu-'mi spunea toate din fir în pîr, cum a vădut-o, cum s'a aprins în el focul vulcanic și titanic, ce-l face să sboare în regiunile cele mai ceresci, încălecat pe astri divini, și cum doresce apoi să se coboare pe cometi la gentilele și plinele de delicateță picioare ale stelei, ce licuresce ca licuricii, și acolo să moară după-ce-i va spune dorul, care-l face incapace de-a da nutrimentul cuviincios flagelatului seu săcoiu de măcinat, ce-i stoarce toată forța brachiului și plenitudinea facultăților mentale, — nu era modru să scap de gura lui plină de inspirațiune.

Ear' dacă apuca pe altă cale îmi țiuiau urechile de 'mi-se cutremura timpanul, ascultând citații din I. Grozescu și Antinescu și comentarii făcute cu un patos vrednic de ori-care gazetar pamfletist.

Sdrobit de-atâta toroială îmi luam în cele din urmă pălăria și plecam blăstēmând toate mușele și afurisind pre toți cei-ce se pun la taifasuri cu molipsiții de inspirațiune.

Și din acea ți mă păziam de flagelatul A. Chichonban ca de foc și apă; ear' la el nu m'aș mai fi dus nici lapte de pasere să-'mi fi dat.

El însă își cânta „amoarea“ lui și se bocia împotriva „crudelei soarte ce-l flăta în teribila persecuțiune“ ca și mai nainte.

Se topise bietul poet de-i numărăi oasele și cu învățătura mergea ca racul, ba s'a întēplat, că odată, provocat fără de veste, el, tărăbăcit cum era, în loc să răspundă lecția, recită poesia lui T. Păcățian:

„Anima mea e-un vas care
Soartea-l umple cetinel“ etc.

Nu-i vorbă, profesorii destul îl sfătuiră și-l desmētară dela stihuire, dar' Chichonban de unde se înțelege.

El, flagelatul sorții, el, stupul de amoare și se nu facă poesii!

Îl luarăm și noi preste picior, îl oropsirăm, ba îi făcurăm și versuri ca:

Divina 'nspirațiune de veți c'o să te apuce
Tu gîtui-o în grabă — „secundă“ îți aduce.

ori:

De schioape stihurele 'ți-e capul plin și geme
Ca peptu-ți de amoare, de soarte flagelit,
N'ai grije, Chichonboane, Aroane nu te teme,
Vedē-vei testimoniu cu terții gentuit, —

însē geaba bați toaca la urechile surdului, ținea bietul poet la ale sale ca orbul la gard și nu 'l-ai putut despărți de trochei și de iambi nici cu buna, nici cu rēul.

Se încuibase în el gîndul, că stihuesce bine, ear' credința că „angelul seu divin“ îl va iubi până la moarte și va plînge cu „lacrimi înfocate“ când îi va ceti teribilele lui lamentații în contra flagelității sorții, — îl făcuse dărz, ursuz și închipuit.

Nu era chip să mai stai cu el de vorbă, la toți se uita preste umăr și aproape ne disprețuia ca pe unii ce nu cunoaștem și n'am ajuns să pētrundem „sublimitatea poesiei sale“....

(Va urma).

Afrodita.

O povestire din vechia Elada. De Ernst Eckstein. — Traducere din nemțesce

I.

Era în anul cinci-sute cincișeci-și-unu înainte de nascerea lui Christos. Malul Golfului Latmic strălucia atins de rațele aurii ale soarelui ce apunea. Tocmai pe culmea dealului, pe unde trecea drumul îngust, care dela Milasa duce la orașul maritim Milet din Asia-Mică, stetea, răzimat pe un bēț, un june frumos și viguros. Haina lui largă, eșind de sub cingētoare făcea multe cute și era plină de praf. Preste umērul stâng îi atirna de o curea lată un ghiosdan de pele, în care se aflau schimburile lui și uneltele de lucru ale unui artist-sculptor. Acontios din Milasa lucrase adecă trei ani ca învățăcel în atelierul vestitului sculptor atenian Pharax. Acum se credea destul de înaintat, pentru-ca să stee pe picioarele proprii. Întēplându-se ca un fruntaș prieten al măiestrului să călătorească dela Atena la Halicarnas, tinērul nostru se folosi de ocașiunea ce i-se oferī. Adu-nându-și puținele sale nemestii, se urcă cu Ateniianul pe o corabie, care fără zăbovire îi descărcă teaferi la malul Asiei-Mici. Dela Halicarnas el merse pe jos până la Milasa, petrecū acolo câteva săptēmāni sub coperișul modest al tatălui seu, care era rotar și avea o mică moșioară în depăr-

tare de câteva stadii dela porțile orașului, și plecă apoi pe la începutul lunei Boedromion, — așa-dară pe la sfârșitul verei, — ca să se ducă la vestitul oraș maritim Milet, ale cărui teatre și templuri le vedea acum la picioarele lui, scăldate în rațele de lumină ale soarelui în apunere.

Se puse să odihnească câteva minute și, așezându-se pe marginea drumului, scoase din traista cu merindea o bucată de pâne de orz și o rodie și le mâncă. Acum stătea în picioare și își desmerda privirea sa deșteaptă și vioae, lăsându-o să alunece preste ținutul dimpregiur. Era în adevăr o încântătoare privelisce. La stânga, orașul și insulele Tragusaice; mai departe spre marginea orizontului șirul munților dela Micala cu prăpăstiosul promontoriu, care se întindea în mare ca vârful unei spade uriașe; ear' în preajma lor se afla malul golfului, cu satele și vilele sale, — toate scăldate în o splendidă lumină.

„Nu mă mir mult,“ țise Acontios în gândul seu, „că Miletul iubesc artele atât de mult! Nici-când, nici chiar în Atena n'am vădut astfel de reflexe minunate, atâta varietate în linii și colori!“

Își scutură praful de pe haină, aruncă încă o privire spre partea opusă a malului golfului, unde două mari și albăstruie grupe de pinii însemnau locul pe unde se vârsa în mare vestitul rîu Măandru, și apoi plecă mai departe, întrebându-se pre sine însuși, nu cumva soartea sa viitoare se va mișca în asemenea linii undulătoare și șerpuitoare, ca și apele arginții ale rîului.

Nu merse mult și ajunse la o vilă spațioasă. Nu fără curiozitate se uită în grădină preste gardul, care încungiura casa de trei părți. Căci din aleele acoperite de frunziș se aușia șgomot răs-fățat, strigături și hohote de rîs. Vr'o cinci sau șese oameni tineri, îmbrăcați în haine, care dovediau, că purtătorii lor aparțin clasei fruntașe, tocmai păreau a se fi sculat dela un chef, și, continuând voia bună a ospetului lor, se preumblau prin aleele acoperite de viță și printre boschetele de lauri.

„Veți, prietene Conon, cât de mult am avut dreptate?“ se aușia acum glasul unui june cu ochii negri, preste a cărui față palidă nici chiar îmbelsugata beutură de vin nu putu să arunce o umbră de roșeață. „Tu creți, că n'ai decât să clipesc puțin din ochi, ca Zeus, când sgudue înălțimile Olimpului. Neaira însă e o fată cinstită, și nici chiar bogatul Conon nu o va pute abate dela calea virtuții!“

Cel, cătră care fură adresate aceste cuvinte, un bărbat sdravên, de vr'o treizeci și câțiva de ani și cel mai bătrân dintre ceialalți, aruncă tinărului Oloros o privire batjocoritoare.

„Și creți tu, băiete“, țise el cu voce sonoră, „că mie-mi lasă doară gura apă după mere cidonice, care cresc dealungul drumurilor? Fiiul Alkmenei s'a dus însuși să-și aducă merele din grădinile

Hesperidelor, și cel care e lui înrudit, acelaia tocmai ce e greu de obținut îi face plăcere. Tocmai pentru-că 'mi-s'a spus, că Neaira este cea mai curioasă excepție dela regulă, o am invitat la banchetul nostru, și să mă creți, foarte rău 'mi-ar fi părut, dacă ea ar fi cedat la primul atac, ca d'al de Lisistrate de ale voastre, sau d'al de Nice, cu vecinicul suris pe buze. De altcum, nu v'a surprins și pre voi, că cu toată tinereța ei fetișoara aceasta este o adevărată artistă? Până acum încă nime sub acest coperiș nu a țis mai cu măiestrie pe flauta cea duplă, ca tocmai frumoasa Neaira. Soața ei prelungă ea era întocmai ca Midas în asemănare cu Apolon“.

„Bați câmpii, prietene“, rîse Oloros. „Te pui să preamăresci pre artista, pentru-că nu isbutiși să cuceresci femeia!“

Acum se amestecară și ceialalți în conversațiunea delicată, fiindcă toți sciau, că pentru Conon era un fel de condiție de existență să treacă de ire-sistibil, deși nu mai era tocmai unul din cei mai tineri și mai sburdalnici. Și deși de obicei se feriau a-i vătéma prin ceva ambiția sa: după atâtea păhare de cel mai tare vin ciprian ei scăpară din vedere și această rezervă.

Cu cât mai multă silință își dete Conon să arete, că nu-i pasă, cu atât mai tare-i eșia la iveală necazul, mai ales că acum, precând ei se preumblau în sus și în jos, începea vinul beut să-și facă și la el efectul.

În acest moment se arătă printre stîlpii ionici ai colonadei o delicioasă figură femeiască, sveltă, sprintenă și cu o deosebită vioiciune în mimică. Cine s'ar fi uitat numai așa în ochii scânteitori ai frumuselei Neaira, abunăseamă n'ar fi putut presupune, că tinera flautistă să se deosebească atât de mult de consoațele ei în artă în ceea-ce privesce reserva, cu care întimpină pre bărbați. Ochii ei luciau de reflexele pasiunii, buzele roșii ca o rodie păreau a te invita mai cu foc și mai voluptuos să le săruți, decât buzele celor două prietene, care cu capul împodobit cu flori veniau în grădină în urma Neairei.

Conon, proprietarul, dedat a se scî iresistibil, se uită la dînsele cu un zimbet particular, ca-șicând ar cumpeni în mintea sa o hotărîre îndrăsneată.

Salutând cu grație, cântărețele trecură prin alea din mijloc îndreptându-se înspre poartă. Eșiră în drum.

Două din ele, Nice cu privirea cea galeșe și Lisistrata, cea nu tocmai cu bun renume, apucară înlături înspre malul mării, unde în casa unui parvenit bogat aveau, în amurgul serii, să acompanieze jocul unor jucătoare egiptene.

Neaira grăbi înainte pe drumul ce ducea la Milet. Cu haina sa ea atinse pe tinărul sculptor, care îmbetat de frumșetele voluptuoase ale grădinii boeresci și ale vilei strălucite, rămăsese

timp de câteva minute încremenit privind și ascultând la cele-ce se petreceau dincolo de zid cu interesul naiv și nereservat al artistului. Ea îi aruncă o privire uimită și pași înainte.

Acontios îi urma cu privirea. Haina ei șofranie contrasta în reflexe aurii cu întunecatul albastru al cerului; brățaoa sclipitoare, minunatul ei păr negru, șireturile purpurii ale sandalelor, care încungiurau în un delicios contrast albeața particulară a glesnelor rotunzioare, toate aceste erau foarte plăcut de privit și foarte pitoresci.

Naiva contemplare a artistului fu brusc întreruptă. Neaira încă nu se depărtase mai mult de vr'o sută de pași de vilă, când Conon, roșu la față ca un rac, eși dintre ramurile dese ale unui boschet de laur și o oprî în drum adresându-i o glumă.

Ea își întoarse capul și-i aruncă o privire întrebătoare.

„Dragă Neairo“, dise rîdînd Conon, care nu observase prezența artistului și se credea singur, „tu ți-ai uitat să-ți iai dela ospet darul obicinuit“.

Neaira puse mîna la cingetoarea, în care-și ținea argintii, pre care Eurotas, sclavul lui Conon, i-i dete înainte de a eși.

„Te înșeli, stăpâne“, răspunse ea apesat. „Aici am bacșișul, dacă recompensa pentru micile mele servicii astfel voesci să o numesci“.

„Nu este un dar, ceea-ce tu ai amiruit... De altcum recunosc: expresia dar și bacșiș n'a fost bine aleasă. Nu eu, ci tu Neairo, ai să dai! Pentru rosa din grădina mea, cu care tu ți-ai împodobit perul, dă-mi bobocul guriței tale parguite! Așa e obiceiul în casa lui Conon. Caută, nu e nici într'o parte nime pe stradă, și chiar dacă ne-ar vedea cineva: cântărețelor drăgălase nime nu li-ar lua-o în nume de rău, căci ele sînt create pentru amor! Sărută-mă, dulce fetișoară!“

(Va urma).

Schițe din grădinărit.

De
Dumitru Comșa.

Lucrările și obiectele grădinăresci sînt atât de numeroase și felurite, că nici vorbă se le tractez aici una câte una, fie și numai în trecăt. Drept aceea mi-am propus să îndigitez pe scurt, care din lucrările mai însemnate cum ar trebui duse în deplinire. Lămuririle și pozele ce urmează, așa sper, vor fi binevenite. Declar altcum din capul locului, că nu am intenția să mă adîncesc în expuneri plăsmuite după cutare sistem măiestrit, ci voiu vorbi ca din întemplantare, odată despre pomi, altădată despre legumi și mai cu seamă despre flori. Cestiunile, care nu interesează mai deaproape, vor fi trecute sub tăcere.

După această grabnică introducere, voiu începe cu lucrările, care sînt, cum se dice, la ordinea zilei.

I.

Alegerea pomilor.

Când cu procurarea altoilor și pomilor din piață sau de aiurea, economii nostri, aproape toți, fac greșeli care de care mai păgubitoare. În loc de pomi trainici și croiți în regulă, adese-i vedem cumpărînd gozuri netrebnice sub cuvînt de ieftinătate. Urmarea firească este, că necum se profite aieva, nu arare-ori se trezesc cu banii aruncați de giaba. Decât astfel de pomi subțirei, bolnăvicioși și gârboviți ca vai de loc, mai bine nimica.

Un pom bine dezvoltat și de neam ales se prinde ușor, înaintează în grabă și produce mai bun profit decît 3—4 pomi oticoși și de soiuri prost.

Calea cea mai nimerită este, să ne adresăm la grădinari pricepuți și onorabili,

nu însă la precupeți, care, sub cuvînt de marfă ieftină, se silesc a o vinde cu dobînda proprie și în paguba altora. Destul, că în bună credință de a fi agonisit te miri ce soiuri alese, câți nu se pomenesc într'un târziu cu soiuri netrebnice și pădurețe chiar.

Drept orientare voiu înșira în cele următoare condițiile ce ar trebui să întrunească pomii de cumpărat.

Cea dintîu și cea mai importantă condiție este, ca să fie înzestrați cu numeroase rădăcini proaspete, sănătoase, lungi și cât mai puternice. O cerință neapărată sînt rădăcinile subțirele, cunoscute sub numele de ațoase, care ele absorb din pămînt sucul nutritiv; în lipsa totală de rădăcini ațoase, pomii nu se prind sau apoi tînjesc ca vai de ei. Antîietate se cuvine pomilor, a căror rădăcini se întind mai mult în laturi, decît în jos. Decât earși rădăcini puține și groase, mai bine multe și subțiri.

Generalul I. E. Florescu,
ministrul-president al României.

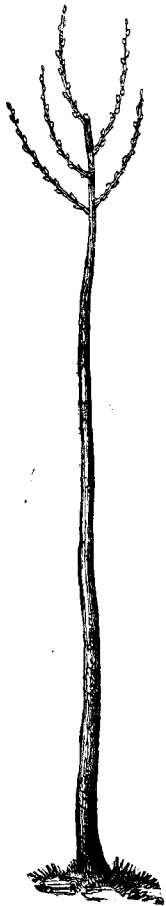

Fig. 1.

ce ni-se îmbie, ci alegând pomii trainici și provenind din grădini, care seamănă cu a noastră, ce privesce clima, poziția și felul pământului.

II.

Săditul pomilor.

Gropile sau găurile de sădit ar trebui făcute de toamna. Este adecă știut, că gerul înfinescă pământul de minune și contribuie la disolvarea materiilor pe seama rădăcinilor. La cas de nevoie, gropile se vor face acum primăvara, cât ce pământul s'a svântat bineșor.

O greșeală neiertată, de care se fac vinovați economii noștri, este, că lasă gropile mult prea înguste așa, ca nouele rădăcini în curând se potignesc și n'au cum se rămurii nici cu ce să se hrănească. A dementa pre ai noștri dela acest rău obicei și a-i deprinde în același timp la o procedere mai înțeleaptă, este o trebuință decum abia va fi existând mai neapărată în materie de pomărit. Acum la întrebarea, cât de largi să fie gropile, răspunsul este: cel mai puțin 1 metru. De s'ar face îndoit mai largi, cu atât mai bine. Gropile, care ar măsura în adâncime preste $\frac{1}{2}$ m. au scăderea, că rădăcinile, în loc de a se rămurii mai ales în pătura mănoasă de deasupra, se îndreaptă înspre pământul stêrp din adâncime.

Așadar' gropi ori-cât de largi, însă puțin adânci.

Pământul de deasupra ca mai bun se va pune de o lature, ear' pământul scos din adâncime de cealaltă lature a groapei.

În. ajunul săditului, pomii trebuie supuși la oare-care pregătire. Începutul se face cu rădăcinile așa, că retezăm toate virfurile prin un cosor sau cuțit ager; rădăcinile prea lungi se scurtează, ear' cele sfîrticate se cioantă cu desevîrsire. Afară de 4—5 crengi frumos și egal desvoltate, care împreună formează coroana, toate celelalte se

înlătură ca fiind de prisos și chiar vătămătoare creșterii mai departe.

Cu vre-o 7—10 zile înainte săditului, gropile se vor umple până mai deasupra cu pământul mănos în amestec cu gunoiu putred de grajd sau cu compost, cenușă etc. După înțepenirea parului se așează pomul așa, ca rădăcinile să stea cu o palmă mai sus ca mai nainte. Țărina se se infunde bărbătesc și de repețite-ori printre rădăcini cu degetele respirate. Precând se astupă groapa, pomul trebuie clătinat încetșor, adăugând apoi restul țărinei, care se apasă cu piciorul. În giurul trunchiului se va întocmi un fel de dēlm puțin cufundos, în care se toarnă apă din greu. O lucrare priincioasă este să așternem deasupra puțin compost, țărițe de lemn, puzdării de cânepă sau pleavă. Cu chipul acesta se păstrează reveneala deoparte, ear' de alta se împedecă cojirea și cu ea creparea pământului.

Une-ori se întemplă, că pământul este prea umedos și prisosul apei nu se poate abate pe aiurea. Se întemplă earăși, că la o mică afundime întâlnim petriș, stânci sau pământ din seamă afară trândos. În amēdouē casurile ne putem ajuta cu gropi foarte largi, care în adâncime nu măsură decât 30 cm. Prin adaugerea de mult pământ bun, care se aduce de undeva, se vor întocmi un fel de movile mărișoare pe seama pomilor (Fig. 2).

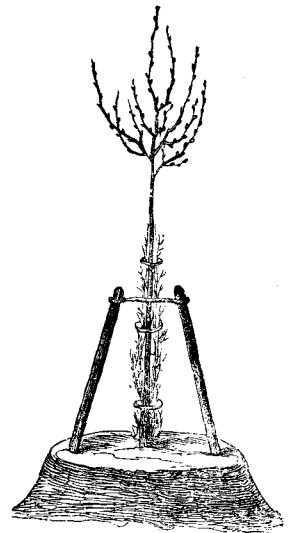

Fig. 2.

Parii, de care legăm pomii, să fie trainici, obli și aproape ca mâna de groși. Ei se vor înfige de laturea expusă vântului. Virfurile parilor să ajungă până aproape de crengi. Legăturile să fie moi și puternice. Ele se înfășură în forma unui opt culcat (∞). La un pom ajung două legături, una tocmai la virful pomului și alta cam pe la mijlocul trunchiului.

Generalul I. Em. Florescu,

presidentul noului ministeriu al României.

(Cu ilustrațiune.)

În urma votului dela senat cu ocaziunea pertractării legii de instrucțiune publică, dându-și cabinetul junimist-conservator demisiunea, după-cum am spus și în această foaie la alt loc, a fost însărcinat cu formarea noului cabinet, presidentul senatului, generalul I. Em. Florescu, căpetenia partidului conservator, care prin votul seu a contribuit la căderea ministerului. Am spus-o în Nrul trecut, care e compoziția acestui nou ministeriu. Presentându-se camerei îndată în prima ședință i-s'a dat vot de neîncredere, și astfel ar fi trebuit să se retragă. Fiind însă starea actuală a partidelor de așa, încât alt guvern nu se putē constitui, ministrul-president a obținut dela regele autorisația de a disolva camera și a escrive alegeri noue. Astfel generalul, care în viața publică a României a avut și mai nainte un rol din cele mai importante, e și acum chemat a conduce în momente destul de critice afacerile țării. Lăsăm să urmeze câteva din datele mai principale ale vieții acestui bărbat.

Născut la 1819 în Rîmnicul-Vâlcei, s'a dedicat carierei militare, făcēndu-și studiile militare în Franția. În viața politică a intrat dînsul la 28 Noemvrie 1859 sub ministerul I. Ghica, ocupând ministerul de rēșboiu în Ro-

mânia, apoi în anul următor același minister în Moldova, sub ministerul M. Kogălniceanu, și dela August 1860 până în Aprilie 1861 ministerul de război al amânduror principatelor. La 1865 ocupă postul de ministru de interne și în această calitate îl află revoluția din Februarie 1866, terminată cu abdicarea principelui Alexandru Ioan I. (Cuza). În urma acestei revoluții eși dînsul din ministeriu și demisionă și din armată. Abia la 1871 reîntră în armată și primă earăși funcțiunea de ministru de război în ministerul lui L. Catargiu. A rămas în această funcție până la anul 1876, când fu însărcinat însuși cu formarea unui nou cabinet, în care primă presidiul, ministerul de interne și cel de război. După scurt timp însă acest minister fu resturnat de partidul liberal. Pe timpul de grea încercare pentru România, din anul 1877—78, generalul Florescu a trebuit să stea la o parte și astfel n'a participat la război. În întreg timpul de 12 ani, cât a stat liberalii la putere, generalul a rămas credincios membru al partidului conservator, contribuind în cele din urmă la căderea liberalilor. De atunci încoace n'a luat parte ca membru în ministeriile ce s'au succedat, dar' a ocupat până la începutul lui Ianuarie 1890 și apoi acum mai în urmă de nou postul de president al senatului și sub presidiul lui s'a făcut votarea, care a pricinuit căderea ministerului.

Ca soldat a ocupat un loc de frunte în armata română. Încurând după întoarcerea sa dela studii din Franța, ajunsese colonel și ceva mai târziu ginere al prințului Bibescu. După răsturnarea acestuia la 1848, se făcu profesor la școala militară, ear' în 1849 ajunsese general. Dînsului i-se atribue organizarea armatei române pe base moderne, astfel că lui i-se cuvine meritul a fi pus temelul pentru actuala putere armată a României.

Biserica, școală, educație.

— **Alegeri noue pentru sinodul arhiepiscopesc.** Cu anul acesta începînd noul period legislativ și administrativ în afacerile bisericesci, școlare și fundationale ale metropoliei ort. rom. din Ungaria și Transilvania, au să se facă și pentru sinoadele diecesane nouele alegeri de deputați. În arhiepiscopie s'a stabilit prin cercularul consistorial de dttto 4 Februarie 1891 alegerea de deputați din cler pe ziua de 12 Martie st. v., ear' alegerile deputaților mireni pe ziua de 17 Martie st. v., și facerea scrutinilor acestor alegeri din urmă pe 24 Martie st. v. a. c. — **Conferențe preoțesci.** Citim în „Foaia Diecesană“ din Caransebeș, că colegiul preoțimesi protopresbiteratului Caransebeș, recunoscînd necesitatea conferențelor preoțesci, a luat hotărîrea, ca în protopresbiteratul acesta să se introducă conferențe preoțesci încă în anul curent, și spre scopul acesta a însărcinat pe protopresbiterul tractual a elabora un proiect de statute și a-l supune apreiției preoțimesi tractuale, ce se va aduna în conferență înainte de păsimesi. Proiectul de statute elaborat de păr. protopresbiter Andreiu Ghidiu fixează ca scop al „Reuniunii preoțesci“: promovarea culturai morale, intelectuale și sociale a preoțimesi și poporului; apărarea vașei biserice, școlai și a intereselor bisericesci și școlare; susținerea armoniei între preoți; ajutorarea reciprocă a preoțimesi; introducerea uniformității în serviciul divin.

Idea înființării de „Reuniuni preoțesci tractuale„ se încercase, sînt acum câțiva ani, să o realizeze aici la noi fostul protopresbiter al tractului Sibiu, Simeon Popescu, neavînd însă spriginul autorității superioare bisericesci, a trebuit să părăsească această idee salutară.

— **Reuniunea învățătorilor români ort. or. din despărțemîntul Făgărașului** și-a ținut adunarea generală din acest an Joi în 28 Februarie v. în școala română din

Făgăraș. Dintre obiectele cuprinse în program amintim: Prelegere practică din geografie: comitatul, de N. Ludu; Lecțiune practică din lucrul de mână, de G. Tăflan; Șaguna, ca tip caracteristic, în anul al V-lea de școală, de Iacob Popa; Lecțiune practică din drepturile și datorințele civile; Preotul și învățătorul ca educatori ai poporului, disertație de D. Chiujea.

Literatură și știință.

— **Lucrările pe anul 1890—91 ale institutului de chirurgie din Bucuresci**, pus sub direcțiunea Drului Assaky, a apărut în un elegant volum, înzestrat cu un mare număr de planșe și de fotografii. Volumul e dedicat studenților în medicină. Dintre lucrările cuprinse în partea I-ă amintim: Despre tractamentul reumatismului prin Mercuriu, de Dr. V. Calalb; Asupra topografiei cranio-cerebrale, de prof. Assaky; Observațiuni asupra pulsului și temperaturii, de Dr. V. Tonciu. Partea a II-a cuprinde 14 lecțiuni clinice ale Drului Assaky. — **Biblioteca lui George Asachi**, cuprindînd vr'o 1000 volume, între care vr'o 100 cărți foarte vechi și de interes pentru istoria Românilor din Moldova, Muntenia și Transilvania a fost cumpărată la licitație de frații Șaraga, librari-anticuari din Iași. Dela dînsii o a cumpărat apoi ministerul cultelor și al instrucțiunii publice, predându-o Bibliotecii Naționale din Iași. — **Memoriul studenților universitari din Bucuresci asupra situațiunii Românilor de dincoace de Carpați**, s'a publicat în limba română, germană, franceză și italiană, fiind însoțit de o cartă etnografică, ce arată ținuturile, în care Români locuiesc în Ungaria și Transilvania. În România se vor respîndi din Memoriu vr'o 7000 exemplare; în Transilvania s'au trimis 2000, în Germania tot atâtea, în Italia 1500. — „**Tinerimea Română**“, revista societății științifice-literare din Bucuresci va reîncepe a apăre, avînd între colaboratori pre: Al. I. Șonțu, profesor; M. Rădulescu-Niger, agronom; C. I. Manolescu, inspector filoxeric și mai mulți studenți dela universitate. — „**România Jună**“, societatea academică din Viena, va sărbători împlinirea anului al 20-lea al existenței sale, prin publicarea unui Album, la care sînt invitați a colabora toți membrii onorari și emeritați ai societății.

Teatru, muzică și arte preste tot.

— **Artiștii Teatrului Național din Bucuresci** vor da cu începere dela 1 Iunie a. c. mai multe reprezentațiuni în „Carltheater“ din Viena. Se vor reprezenta drame de ale lui Shakespeare, Schiller și de ale altor scriitori moderni germani, francezi, englezi și „Fîntâna Blanduziei“ de V. Alexandri. — Ca suplement la „Revista Musicală“ a apărut „**Liga Română**“, horă dedicată studenților români, de C. M. Cordoneanu. Textul e eșit din peana publicistului Ilie Ighel. Se poate procura pentru prețul de 1 leu 50 bani.

De toate și de pretutindeni.

— **Ovațiune.** Din incidentul atitudinii bărbătesci a capilor nostri bisericesci în Casa magnaților, cu ocaziunea desbaterii asupra proiectului de lege despre asilele de copii, damele române din Sibiu a adresat P. S. S. Lor depeși de felicitare. — **O nouă Reuniune de femei** vor să înființeze femeile din Rășinari. În o întrunire ținută la preoteasa și învățătoarea de lucru de mână, Aurelia Goga, mai multe

femei frunțase din această comună au stabilit punctele normative pentru compunerea statutelor și scopul reuniunii. Intențiunea este, ca prin fondurile adunate să se ajutore fetițe din comună, care voesc să-și completeze cultura lor școlară; să se înființeze un fel de școală practică pentru instruire în confecționarea de obiecte de industrie de casă, pentru pregătirea bucatelor și preste tot pentru purtarea rațională a economiei casnice. — **Expoziția din Caransebeș**, arangiată de un comitet de doamne, s'a deschis la 1 Martie prin doamna Maria Roman. În cuvântul de deschidere, reproduc în „Foaia Diecesană“, dna Ana Velovan dice, „*că e fericită și mândră a pute constata, că valoarea expoziției acesteia mai crește încă prin produsele acelei păături a societății române, care n'are cuvinte de a spune ceea-ce mâna lucrează.* Aduăgă apoi, *că aceasta e țerana română, a cărui geniu arată în mod neobicituit spiritul și voia spre lucrare, pentru-că ea muncesce alături cu bărbatul în lucrul greu al câmpului și în același timp arta mânei sale îmbracă cu lână, în și cânepă întreaga familie dela cap până la încălțăminte.* Lucrurile din sfera industriei de casă, expuse de țerane, sânt mai ales admirate. Între ele sânt 3 obiecte de 70, de 90 și de 100 de ani, executate în cusătura ađi modernă și cunoscută sub numirea de Holbeintechnik.

Cronica săptămânii.

— **Proiectul de lege despre asilele de copii** s'a pertractat în 9 l. c. în Casa magnaților din Budapesta. Primul orator a fost episcopul Schlauch, care a vorbit pentru proiect și încercând se risipească scrupulii naționalităților, făcându-și altfel unele reserve din punct de vedere confesional față cu anumite puncte din proiect. Episcopul evanghelic din Ardeal, Dr. Teutsch, și-a manifestat îngrijirile sale din punct de vedere al comunelor și altfel destul de împovărate, al autonomiei protestanților și al legii despre naționalități și a respins proiectul în general. Metropolitul Vancea s'a pronunțat în contra silei ce se face impunându-se cercetarea asilelor și a respins și densusl proiectul. Metropolitul Miron Roman s'a plâns în contra apăsării naționalității române și în contra maghiarisării ex officio neîndreptățite și, ca bun patriot ce e, respinge proiectul, care n'are drept scop nimic bun. Deasemenea a vorbit în contra proiectului în o vorbire mai lungă și episcopul Mețian. După o vorbire a contelui Zichy, care a sprijinit proiectul, rezervându-și dreptul a face unele propuneri de amendamente din punctul seu de vedere confesional, a respuns ministrul contele Csáky apărând proiectul. După aceasta a vorbit episcopul Victor Mihalyi deasemenea în contra proiectului, ear' episcopul Caransebeșului N. Popea, care se insinuase și densusl ca vorbitor în contra proiectului, n'a mai ajuns la cuvânt. La votare, rezultatul a fost: *acceptarea proiectului drept basă pentru desbaterea specială* cu toate voturile în contra șapte voturi ale naționalităților. Trecându-se la desbaterea specială, proiectul s'a primit cu foarte puține modificări. — În ședința de Sâmbătă, 7 Martie, a casei deputaților s'a prezentat proiectul de lege despre reforma administrativă. — În Cislaitania s'au terminat alegerile pentru dieta imperială, care după scirile de țiare se va întruni probabil la 6 Aprilie a. c. La balotagiurile, ce au trebuit să se facă în mai multe cercuri din Viena, au învins antisemiții în 4 și liberalii în unul, astfel că în cele 14 cercuri electorale din Viena au fost aleși 7 antisemiți și 7 liberali. Marii proprietari din Bucovina au ales pre

asesorul consistorial Zurcan, pe Br. Stircea și pe Polonul Stefanovici, cei doi din urmă autonomiști. Cehii vechi, în urma desastrului suferit la alegeri, au dat un manifest prin care declară, că se retrag dela dieta imperială, dar' nu-și sistează politica lor în altă direcțiune. — **Noul cabinet al României**, sub presiul generalului Florescu, s'a prezentat camerei cu o declarațiune, în care spune că în politica exterioară va observa înțeleapta politică, care a făcut din România un element de ordine în orientul Europei, ear' în cele din lăuntru va căuta a da satisfacere legitimă tuturor necesităților țerii și va aplica scrupulos legile țerii, accentuând totodată necesitatea de a vota la timp legile financiare și tariful autonom vamal, absolut necesar în vederea expirării tractatelor comerciale (28 Iunie 1891). Cu această ocaziune guvernul a cerut și o amânare a camerei, până ministerul își va pute presenta proiectele sale. Din incidentul declarațiunii ministeriale însă se iscă în cameră o desbatere înfocată, în urma căreia la propunerea lui P. Carp, s'a respins cu 77 voturi contra 69, propunerea de amânare a guvernului. Primind astfel un vot de neîncredere, ministrul-president a propus și a primit dela regele autorisarea de a disolva camera. Nouele alegeri se vor face în Aprilie. — După sciri aduse de unele țiare, ministrul actual de interne al României L. Catargiu, ar fi dat ordin, ca toți străinii supuși ruși din capitală să părăsască orașul și țeara în decurs de 24 oare. — În afacerea juncțiunii căilor ferate ungaro-române, tocmai avură loc pertractări între România și Monarchia noastră. Secretarul de stat în ministerul de externe al României, dl. D. Lahovary, și directorul căilor ferate române, Duca, ca reprezentanți ai României, au conferit în această privință cu ministrul ungar de comunicațiune Baross și cu ministrul-president Szapáry. După scirile aduse de țiare, guvernul ungar și cel român s'au învoit asupra juncțiunilor pe la Ghimeș și Turnuroșu. Juncțiunea prin localitatea din urmă are să se facă în decurs de cel mult șese ani.

Sciri personale.

— Numire. Zacharie Pușcariu, scriitor la tribunalul reg. din Elisabetopole, a fost numit vice-notar la judecătoria cerc. din Mediaș. — † **Francisc cav. de Miklosich**, cel mai vestit dintre slavistii contimporani, ai căror nestor a fost, consilier intim, profesor emeritat de filologia slavică la universitatea din Viena, membru al academiei împărătesci de științe și membru al casei de sus a Reichsrath-ului, a răposat după grele suferințe în 7 l. c. la 8 oare dimineața. Eminentul filolog s'a ocupat mult și cu limba română, despre care a publicat mai multe lucrări valoroase. În semn de recunoscință pentru deosebitul interes ce-l purta idiomului nostru, Academia română l-a fost ales membru onorific al seu. În istoria limbisticeii numele Miklosich va rămâne totdeauna recunoscut.

Corespondența foi.

— *Medici, Sibiu*: E stabilit ca redacția să nu considere lucruri anonime. Dacă insisti prelungă anonimitatea aceasta, regretăm, dar' nu putem publica. — *A. P.*, teolog, *Satmár*: Doinele, da; celelalte nu. — „*Negură*“, *P. B.*: „În sinu-mi ear' o-ascund“, „Și-atâta dor o-a ars pe biata!“ se pot în două versuri mai multe cacofonii? — *dd.*: Sonetul „Un Vis“, ca idee ar mai merge, dar' forma e prea colțuroasă. — „*Hora*“: Am primit. S'au dispus cele trebuincioase.